



# JEB004 Ekonomie 2, S11+S12:

Otevřená ekonomika, mezinárodní obchod  
Měnový trh, mezinárodní finance

Barbara Livorová

20. a 22.5.2024

[barbara.livorova@fsv.cuni.cz](mailto:barbara.livorova@fsv.cuni.cz)



# **1. část - Otevřená ekonomika, mezinárodní obchod**

Teorie komparativní výhody

Platební bilance



## 1. Podle **teorie komparativní výhody**,

- a) země dováží jen ty výrobky, které není schopna vyrobit
- b) země dováží jen ty výrobky, které není schopna vyrobit levněji
- c) země dováží jen ty výrobky, které vyrábí vůči ostatním výrobkům relativně draho
- d) země nic nedováží



## 1. Podle **teorie komparativní výhody**,

a) země dováží jen ty výrobky, které není schopna vyrobit

b) země dováží jen ty výrobky, které není schopna vyrobit levněji

c) země dováží jen ty výrobky, které vyrábí vůči ostatním výrobkům relativně draho

d) země nic nedováží

2. V následující tabulce je uvedena produkce potravin a oblečení na jednotku práce v Itálii a Španělsku:

Produktivita práce	Itálie	Španělsko
Potraviny	4	2
Oblečení	3	1

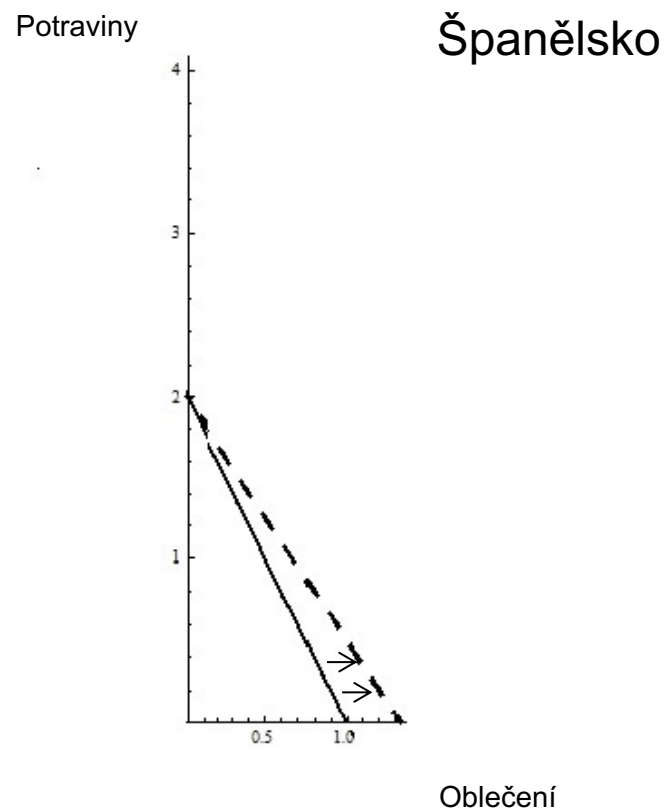
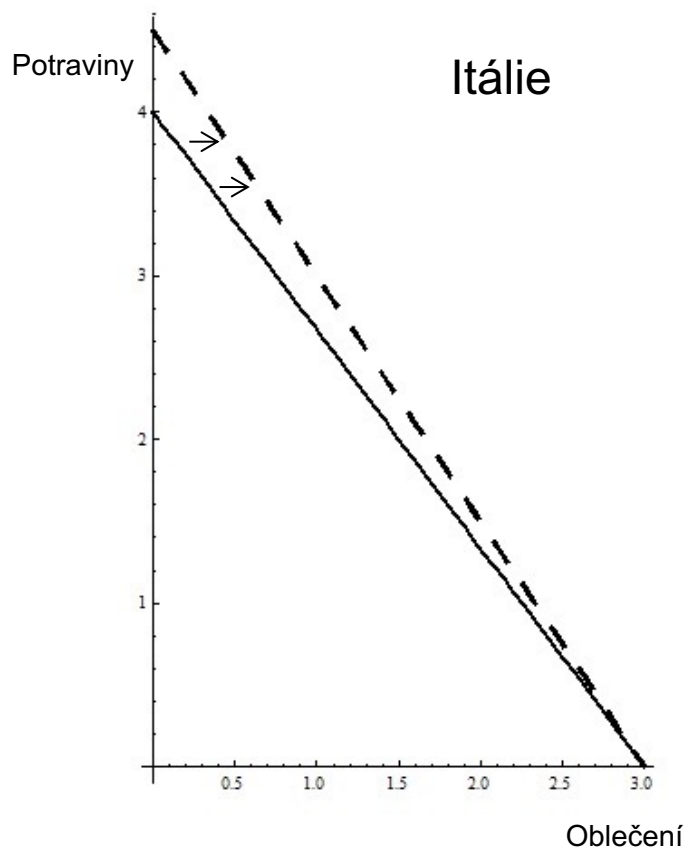
- a) V čem má Itálie absolutní výhodu?
- b) V čem má Španělsko absolutní výhodu?
- c) V čem mají země komparativní výhody?
- d) Pokud bude existovat mezinárodní obchod, co bude Itálie vyvážet a dovážet?
- e) Co se stane s relativní cenou potravin/oblečení v obou zemích?
- f) Znázorněte hranici spotřebních možností v obou státech bez možnosti mezinárodního obchodu a pokud je umožněno obchodovat mezi státy.

2. V následující tabulce je uvedena produkce potravin a oblečení na jednotku práce v Itálii a Španělsku:

Produktivita práce	Itálie	Španělsko
Potraviny	4	2
Oblečení	3	1

- a) V čem má Itálie absolutní výhodu? **V produkci potravin i oblečení**
- b) V čem má Španělsko absolutní výhodu? **Nemá žádnou**
- c) V čem mají země komparativní výhody? **Špan. v produkci potravin, Itálie u oblečení.**
- d) Pokud bude existovat mezinárodní obchod, co bude Itálie vyvážet a dovážet? **Bude vyvážet oblečení a dovážet potraviny.**
- e) Co se stane s relativní cenou potravin/oblečení v obou zemích? **Vyrovná se.**
- f) Znázorněte hranici spotřebních možností v obou státech bez možnosti mezinárodního obchodu a pokud je umožněno obchodovat mezi státy.

# Hranice spotřebních možností



3. V následující tabulce je uvedena produkce potravin a oblečení na jednotku práce v Itálii a Španělsku:

Produktivita práce	Itálie	Španělsko
Potraviny	4	2
Oblečení	3	1

Která z následujících relativních cen (potraviny/oblečení) je rozumná v případě volného obchodu mezi Itálií a Španělskem?

- a)  $4/3$  v Itálii a 2 ve Španělsku
- b) 1,5 v obou zemích
- c) 2,5 v obou zemích
- d) 2 v Itálii a  $4/3$  ve Španělsku



3. V následující tabulce je uvedena produkce potravin a oblečení na jednotku práce v Itálii a Španělsku:

Produktivita práce	Itálie	Španělsko
Potraviny	4	2
Oblečení	3	1

Která z následujících relativních cen (potraviny/oblečení) je rozumná v případě volného obchodu mezi Itálií a Španělskem?

a)  $4/3$  v Itálii a 2 ve Španělsku

b) 1,5 v obou zemích

c) 2,5 v obou zemích

d) 2 v Itálii a  $4/3$  ve Španělsku

4. V následující tabulce je uvedena produkce potravin a oblečení na jednotku práce v Itálii a Španělsku:

Produktivita práce	Itálie	Španělsko
Potraviny	4	2
Oblečení	3	1

Předpokládejte, že v každé zemi je denně k dispozici 3000 jednotek práce a při výrobě dojde k plné specializaci.

A) Pokud je denní spotřeba potravin v obou státech stejná a mezinárodní relativní cena je 1,5, jaká je spotřeba potravin a oblečení v jednotlivých státech?

B) Kolik jednotek práce by bylo zapotřebí k výrobě této spotřeby bez mezinárodní specializace a směny?

4. V následující tabulce je uvedena produkce potravin a oblečení na jednotku práce v Itálii a Španělsku:

Produktivita práce	Itálie	Španělsko
Potraviny	4	2
Oblečení	3	1

Předpokládejte, že v každé zemi je denně k dispozici 3000 jednotek práce a při výrobě dojde k plné specializaci.


A) Pokud je denní spotřeba potravin v obou státech stejná a mezinárodní relativní cena je 1,5, jaká je spotřeba potravin a oblečení v jednotlivých státech?

**Itálie: 3000 potravin, 7000 oblečení**

**Španělsko: 3000 potravin, 2000 oblečení**

B) Kolik jednotek práce by bylo zapotřebí k výrobě této spotřeby bez mezinárodní specializace a směny?

**Itálie: 3083 jednotek práce, Španělsko 3500 jednotek práce**




5. Jak se změní křivka domácí nabídky textilních strojů zrušením cla na jejich dovoz (za jinak stejných podmínek):

a) klesne na nulovou hodnotu

b) posune se doleva nahoru

c) neposune se (nezmění se)

d) posune se doprava dolů




5. Jak se změní křivka domácí nabídky textilních strojů zrušením cla na jejich dovoz (za jinak stejných podmínek):

a) klesne na nulovou hodnotu

b) posune se doleva nahoru


c) neposune se (nezmění se)

d) posune se doprava dolů



6. Země A a B mají uzavřenou dohodu o volném obchodu, Země A dováží statek x ze země B a vyváží statek y do země B. Jestliže země A uvalí na statek x dovozní clo, odvětví vyrábějící statek x v zemi A bude:

- a) Expandovat a odvětví produkující statek y bude upadat
- b) Expandovat a odvětví produkující statek y bude expandovat
- c) Upadat a odvětví produkující statek y bude upadat
- d) Upadat a odvětví produkující statek y bude expandovat



6. Země A a B mají uzavřenou dohodu o volném obchodu, Země A dováží statek x ze země B a vyváží statek y do země B. Jestliže země A uvalí na statek x dovozní clo, odvětví vyrábějící statek x v zemi A bude:

- a) Expandovat a odvětví produkující statek y bude upadat
- b) Expandovat a odvětví produkující statek y bude expandovat
- c) Upadat a odvětví produkující statek y bude upadat
- d) Upadat a odvětví produkující statek y bude expandovat

# Platební bilance – opakování z přednášky

<b>Nabídka deviz (kredit)</b>	<b>Poptávka po devizách (debet)</b>
Export zboží	Import zboží
Export služeb	Import služeb
Import důchodů	Export důchodů
Import transferů	Export transferů
Import kapitálu	Export kapitálu
Snížení devizových rezerv	Zvýšení devizových rezerv





## 7. Platební bilance

- a) musí být vždy v rovnováze, tj. její celkové saldo musí být nulové
- b) je v rovnováze pouze tehdy, když je saldo běžného účtu pokryto změnou devizových rezerv
- c) je v rovnováze pouze tehdy, když je saldo běžného účtu pokryto přebytkem na kapitálovém a finančním účtu
- d) není nikdy v rovnováze


## 7. Platební bilance

a) musí být vždy v rovnováze, tj. její celkové saldo musí být nulové

b) je v rovnováze pouze tehdy, když je saldo běžného účtu pokryto změnou devizových rezerv


c) je v rovnováze pouze tehdy, když je saldo běžného účtu pokryto přebytkem na kapitálovém a finančním účtu

d) není nikdy v rovnováze



8. Předpokládejme, že na počátku má ČR vyrovnaná všechna dílčí salda platební bilance. Poté české firmy zvýší svůj objem dovozů z Německa, což je financováno půjčkami z Německa. Nyní bude běžný účet ČR dosahovat:

- a) Přebytek a finanční účet přebytek
- b) Přebytek a finanční účet deficit
- c) Deficit a finanční účet přebytek
- d) Deficit a finanční účet také deficit



8. Předpokládejme, že na počátku má ČR vyrovnaná všechna dílčí salda platební bilance. Poté české firmy zvýší svůj objem dovozů z Německa, což je financováno půjčkami z Německa. Nyní bude běžný účet ČR dosahovat:

- a) Přebytek a finanční účet přebytek
- b) Přebytek a finanční účet deficit
- c) Deficit a finanční účet přebytek
- d) Deficit a finanční účet také deficit

## 9. Zaúčtujte následující transakce v platební bilanci [DOBROVOLNĚ]

- ☐ Domácí firma vyvezla strojní zařízení v hodnotě 50 mil. CZK a zahraničnímu odběrateli poskytla krátkodobý úvěr splatný v dalším roce
- ☐ Domácí turistická kancelář zaplatila za zahraniční hotelové služby 300 000 CZK ze svého bankovního účtu
- ☐ Člověk v tísní poslal syrským uprchlíkům hmotnou pomoc (deky, léky apod.) v hodnotě 2 mil. CZK
- ☐ Škoda auto a.s. vyplatila dividendy v hodnotě 1,5 mld. CZK svým zahraničním akcionářům
- ☐ Société Générale koupila většinový podíl v Komerční bance od české vlády za 40 mld CZK. Zaplaceno na běžný účet vlády u ČNB.
- ☐ Český rezident Jan Novák koupil akcie americké firmy Facebook v hodnotě 500 000 CZK.
- ☐ ČNB intervenovala proti apreciaci české koruny a nakoupila devizy v hodnotě 200 mil. CZK

Pokud se žádné jiné transakce neudály, jaké je saldo výkonové bilance, výnosové bilance, běžného účtu?

		Kredit	Debet
Běžný účet			
	obchodní bilance		
	bilance služeb		
	bilance výnosů		
	bilance běžných převodů		
Finanční účet			
	přímé zahraniční investice		
	portfoliové investice		
	ostatní kapitál		
Změna devizových rezerv			

Saldo výkonové bilance:

Saldo běžného účtu:

		Kredit	Debet
Běžný účet			
	obchodní bilance	50 mil.	
	bilance služeb		300 000
	bilance výnosů		
	bilance běžných převodů		
Finanční účet			
	přímé zahraniční investice		
	portfoliové investice		
	ostatní kapitál	300 000	50 mil
Změna devizových rezerv			

Saldo výkonové bilance:  
Saldo běžného účtu:

		Kredit	Debet
Běžný účet			
	obchodní bilance	50 mil. 2 mil.	
	bilance služeb		300 000
	bilance výnosů		1.5 mld
	bilance běžných převodů		2 mil.
Finanční účet			
	přímé zahraniční investice		
	portfoliové investice		
	ostatní kapitál	300 000 1.5 mld	50 mil
Změna devizových rezerv			

Saldo výkonové bilance:  
Saldo běžného účtu:



		Kredit	Debet
Běžný účet			
	obchodní bilance	50 mil. 2 mil.	
	bilance služeb		300 000
	bilance výnosů		1.5 mld
	bilance běžných převodů		2 mil.
Finanční účet			
	přímé zahraniční investice	40 mld.	
	portfoliové investice		500 000
	ostatní kapitál	300 000 1.5 mld 500 000 200 mil.	50 mil
Změna devizových rezerv			40mld. 200 mil.

Saldo výkonové bilance: 51,7 mil. CZK

Saldo běžného účtu: -1450,3 mil. CZK



## **2. část - Měnový trh, mezinárodní finance**

Měnový kurz, měnový trh

Podmínka úrokové parity, teorie parity kupní síly

Křížové kurzy, arbitráž

## 1. Jsou následující tvrzení pravdivá či nepravdivá?

- Centrální banky, intervenující na měnovém trhu, využívají svých devizových rezerv.
- Růst zahraniční cenové hladiny (vzhledem k domácí cenové hladině) způsobí apreciaci domácí měny.
- Pokud zahraniční měny nemají podobu bankovek, ale bankovních vkladů, hovoříme o valutách.
- Čeští investoři, kteří nakupují zahraniční aktiva, vytvářejí nabídku korun a poptávku po zahraničních měnách.

# 1. Jsou následující tvrzení pravdivá či nepravdivá?

- Centrální banky, intervenující na měnovém trhu, využívají svých devizových rezerv.

P

- Růst zahraniční cenové hladiny (vzhledem k domácí cenové hladině) způsobí apreciaci domácí měny.


P

- Pokud zahraniční měny nemají podobu bankovek, ale bankovních vkladů, hovoříme o valutách.

N

- Čeští investoři, kteří nakupují zahraniční aktiva, vytvářejí nabídku korun a poptávku po zahraničních měnách.

P



2. Předpokládejme, že měnový kurz mezi USD a EUR je volně plovoucí. Jaký dopad budou mít níže popsané události na měnový kurz EUR vyjádřený v USD?

- Američtí občané budou nakupovat cenné papíry firem v eurozóně
- Američané přestanou kupovat francouzská vína, protože je nahradí kalifornskými.
- Země eurozóny se rozhodnou, že v rámci podpory evropské kinematografie budou omezovat distribuci a promítání amerických filmů
- Podniky z eurozóny prodávají cenné papíry američanům v New Yorku za dolary, protože v USA jsou nižší úrokové míry. Peníze z emise jsou utraceny za francouzské suroviny.

2. Předpokládejme, že měnový kurz mezi USD a EUR je volně plovoucí. Jaký dopad budou mít níže popsané události na měnový kurz EUR vyjádřený v USD?

- Američtí občané budou nakupovat cenné papíry firem v eurozóně

Apreciace EUR

- Američané přestanou kupovat francouzská vína, protože je nahradí kalifornskými.


Depreciace EUR

- Země eurozóny se rozhodnou, že v rámci podpory evropské kinematografie budou omezovat distribuci a promítání amerických filmů

Apreciace EUR

- Podniky z eurozóny prodávají cenné papíry američanům v New Yorku za dolary, protože v USA jsou nižší úrokové míry. Peníze z emise jsou utraceny za francouzské suroviny.


Apreciace EUR



3. Čím vyšší je cena dolaru, tím ... bude cena amerického zboží pro zahraniční zákazníky, a ... bude množství poptávaných dolarů.

Doplňte:

- a) Vyšší, menší
- b) Nižší, větší
- c) Vyšší, větší
- d) Nižší, menší




3. Čím vyšší je cena dolaru, tím ... bude cena amerického zboží pro zahraniční zákazníky, a ... bude množství poptávaných dolarů.

Doplňte:


- a) Vyšší, menší
- b) Nižší, větší
- c) Vyšší, větší
- d) Nižší, menší





4. Měna země s rychlejší inflací než v ostatních zemích bude mít tendenci k:

- a) apreciaci
- b) devalvací
- c) revalvací
- d) depreciaci



4. Měna země s rychlejší inflací než v ostatních zemích bude mít tendenci k:

a) apreciaci

b) devalvaci

c) revalvaci

d) deprecaci



5. Růst přebytku obchodní bilance vede za jinak stejných okolností k:

a) posílení domácí měny

b) oslabení domácí měny

c) nemá na kurz domácí měny vliv




5. Růst přebytku obchodní bilance vede za jinak stejných okolností k:

a) posílení domácí měny

b) oslabení domácí měny

c) nemá na kurz domácí měny vliv



6. Pokud nominální kurz koruny oslabí, konkurenční pozice českých výrobků v zahraničí se:


a) nutně zlepší

b) nutně zhorší

c) může zlepšit i zhoršit, záleží na vývoji zahraniční cenové hladiny

d) může zlepšit i zhoršit, záleží na vývoji cenových hladin doma a v zahraničí

e) nezmění



6. Pokud nominální kurz koruny oslabí, konkurenční pozice českých výrobků v zahraničí se:

a) nutně zlepší

b) nutně zhorší

c) může zlepšit i zhoršit, záleží na vývoji zahraniční cenové hladiny

d) může zlepšit i zhoršit, záleží na vývoji cenových hladin doma a v zahraničí

e) nezmění




## 7. Podle **teorie úrokové parity**:

- a) musí být domácí úrokové sazby zhruba stejné jako úroky v zahraničí
- b) skutečná změna kurzu musí odpovídat výši úrokového diferenciálu
- c) očekávaná změna kurzu musí odpovídat výši úrokového diferenciálu
- d) kurz nereaguje na rozdíl úrokových sazeb

## 7. Podle **teorie úrokové parity**:


- a) musí být domácí úrokové sazby zhruba stejné jako úroky v zahraničí
- b) skutečná změna kurzu musí odpovídat výši úrokového diferenciálu
- c) očekávaná změna kurzu musí odpovídat výši úrokového diferenciálu
- d) kurz nereaguje na rozdíl úrokových sazeb





8. **Apresiasi měny** povede za jinak stejných podmínek v delším období k:

- a) růstu exportu a poklesu importu
- b) poklesu exportu a poklesu importu
- c) poklesu exportu a růstu importu
- d) růstu exportu a růstu importu



8. **Apreciace měny** povede za jinak stejných podmínek v delším období k:

a) růstu exportu a poklesu importu

b) poklesu exportu a poklesu importu

c) poklesu exportu a růstu importu

d) růstu exportu a růstu importu



9. Administrativní oslabení určité měny vůči všem ostatním je:

a) apreciace

b) devalvace

c) revalvace

d) depreciace



9. Administrativní oslabení určité měny vůči všem ostatním je:

a) apreciace

b) devalvace

c) revalvace

d) depreciace

10. Rozhodněte, zda níže uvedené kotace kurzu CZK a EUR zakládají příležitost k dvoustranné arbitráži. Předpokládejte, že máte k dispozici 10 mil. CZK.

	BID	ASK
dealer ČS (CZK/EUR)	25,468	25,476
dealer ČSOB (CZK/EUR)	25,480	25,488

10. Rozhodněte, zda níže uvedené kotace kurzu CZK a EUR zakládají příležitost k dvoustranné arbitráži. Předpokládejte, že máte k dispozici 10 mil. CZK.

	BID	ASK
dealer ČS (CZK/EUR)	25,468	25,476
dealer ČSOB (CZK/EUR)	25,480	25,488

Ano. Lze vydělávat při nákupu EUR u ČS a následném prodeji u ČSOB. Při jedné takové transakci lze s 10 mil. vydělat 1570 Kč. Podobné transakce povedou ke zvýšení ASK u ČS a snížení BID kurzu u ČSOB.

## 11. Křížové kurzy

Dopočítejte chybějící kurzy měn v tabulce pravidlem křížového kurzu (výpočet pro daný měnový pár na základě poměru těchto dvou měn ke měně třetí)

<b>Key Currency Cross Rates</b>							
Late New York Trading Wednesday, June 2							
	Dollar	Euro	Pound	SFranc	Peso	Yen	CdnDlr
Canada	■	1.2715	1.5220	0.8996	0.0812	0.0113	...
Japan	92.132	112.80	135.02	79.805	7.2075	...	88.714
Mexico	12.783	■	18.733	11.072	...	0.1387	12.309
Switzerland	1.1545	1.4134	1.6919	...	0.0903	0.0125	1.1116
U.K.	0.6824	0.8354	...	0.5911	0.0534	0.0074	0.6570
Euro	0.8168	...	1.1970	0.7075	■	0.0089	0.7865
U.S.	...	1.2243	1.4655	0.8662	0.0782	0.0109	■

Source: Reuters

## 11. Křížové kurzy

Dopočítejte chybějící kurzy měn v tabulce pravidlem křížového kurzu (výpočet pro daný měnový pár na základě poměru těchto dvou měn ke měně třetí)

Key Currency Cross Rates							Late New York Trading Wednesday, June 2
	Dollar	Euro	Pound	SFranc	Peso	Yen	CdnDlr
Canada	1.0385	1.2715	1.5220	0.8996	0.0812	0.0113	...
Japan	92.132	112.80	135.02	79.805	7.2075	...	88.714
Mexico	12.783	15.650	18.733	11.072	...	0.1387	12.309
Switzerland	1.1545	1.4134	1.6919	...	0.0903	0.0125	1.1116
U.K.	0.6824	0.8354	...	0.5911	0.0534	0.0074	0.6570
Euro	0.8168	...	1.1970	0.7075	0.0639	0.0089	0.7865
U.S.	...	1.2243	1.4655	0.8662	0.0782	0.0109	0.9629

Source: Reuters

Můžeme použít jakýkoliv kurz pro dopočet křížových např.:

$$CAD/USD = \frac{CAD/EUR}{USD/EUR} = \frac{1,2715}{1,2243} = 1,0386$$

$$MXN/EUR = \frac{MXN/USD}{EUR/USD} = \frac{12,783}{0,8168} = 15,650$$

Menší nepřesnosti mohou být způsobene zaokrouhlováním.



12. Rozhodněte, zda níže uvedené kotace kurzu CZK, EUR a USD zakládají příležitost k trojstranné arbitráži. Předpokládejte, že máte k dispozici 10 mil. CZK. Vypočítejte, pro jakou úroveň bid/ask kurzu mezi CZK a USD je automaticky vyloučena příležitost k trojstranné arbitráži.

	BID	ASK
dealer ČSOB (CZK/EUR)	25,845	25,905
dealer KB (CZK/USD)	19,592	19,655
dealer ČS (EUR/USD)	0,7607	0,7959

12. Rozhodněte, zda níže uvedené kotace kurzu CZK, EUR a USD zakládají příležitost k trojstranné arbitráži. Předpokládejte, že máte k dispozici 10 mil. CZK. Vypočítejte, pro jakou úroveň bid/ask kurzu mezi CZK a USD je automaticky vyloučena příležitost k trojstranné arbitráži.

	BID	ASK
dealer ČSOB (CZK/EUR)	25,845	25,905
dealer KB (CZK/USD)	19,592	19,655
dealer ČS (EUR/USD)	0,7607	0,7959

Arbitráž CZK -> EUR -> USD -> CZK

$$10\,000\,000 * \frac{19,592}{25,905 * 0,7959} \approx 9\,458\,620$$

Arbitráž CZK -> USD -> EUR -> CZK

$$10\,000\,000 * \frac{0,7607 * 25,845}{19,655} \approx 10\,002\,692$$

Lze uskutečnit arbitráž CZK -> USD -> EUR -> CZK.

Arbitráž bude jistě vyloučena, pokud bude platit křížové pravidlo:

$$CZK/USD_{\text{BID}} = (CZK/EUR_{\text{BID}}) * (EUR/USD_{\text{BID}})$$

$$CZK/USD_{\text{ASK}} = (CZK/EUR_{\text{ASK}}) * (EUR/USD_{\text{ASK}})$$

Ale postačující bude i podmínka:

$$CZK/USD_{\text{BID}} < (CZK/EUR_{\text{ASK}}) * (EUR/USD_{\text{ASK}})$$

$$CZK/USD_{\text{ASK}} > (CZK/EUR_{\text{BID}}) * (EUR/USD_{\text{BID}})$$